

№ 10.138.
Talurahwa kirjandus nr. 2.

Rõigi maade tööliised, ühinegem!

Uus maatarwituse säädu.

Uusi Kirjastuse Ühisus, Petrograd, 1922

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

41657

Trükitud Eesti Töörahma Ülikooli trükitojas.

Uus maatarvituse jäämus.

Uue maafäädmise ülesandeks on lüüa õiglast, korralitku ja kindlat ning kohalistele majandusliikudele tingimustele ja oludele wastawat maatarwituse korraldust, mis võimaldaks põllumajanduse jalulejäädmist. Üleülememaaline Reshtäidesaateu Komitee otustas IX. ülemaalise nõukogude kongressi otstuse põhjal maafüsimuses (punkt 6) makswate määruste muutmiseks ja täiendamiseks kinnitada järgmist põhijäädust maatarwitamise kohta.

I oja.

Maatarwituse fõrd:

1) Selle määruse wäljaandmise päewast alates on igal küllakogukonnal õigus alal hoida, ehk kui maatarwitajate täiesõigusliikude liikmete enamus, s. o. 18 aasta wanadusest mõlemist soost soowiwad, wabalt walida kohalikudele tingimustele wastawat maatarwituse süsteemi.

2) Maatarwituse fõrd küllakogukonnas wõib olla: a) kogukondlik, s. o. ühemääraline maa jaotus kogukonnas asuwate majapidajate wahel; b) tükkaldataud, s. o. muutmata õigusega igal talupojal maa pääle, kas põlluribastamise, üksikute majapidamiste ehk fruntide näol; c) seltskondlik, s. o. ühine maa harimine kõikide kogukonnas asuwate liikmete

tööjõu abil, põllumajanduslik koolmuun, artell või maatarvitamise ühiskond; d) segaviisiline, s. o. maatükkide kasutamine mitmel viisil.

3) Vabatahtlik majapidamise viiside valjavalik on maksimaalne ja põllumajanduslike kollektiivide kohta, mis tekkinud talupoegade hingemaadel, ostetud maal ja ka endistel mõisamaadel, kui maa külaelanikkude vahel tööalustel tarvitamiseks ära jaotatud ja tema tarvitamine maaosakondade või kongresside otsusel lubatud. Nende põllumajanduslike kollektiivide liikmete kohta, kes ühes maaga kollektiivist lahkuvad, jääb kohustus tagasi maksta iga liikme peale langev osa, riigilt saadud rahalistest ehk ainelistest laenudest.

Märkus: Põllumajanduslike kollektiivide liikvideerimise kord ja tingimused, kui nad organiseeritud neil mail, mis veel enne kollektiivi tekkimist täielikult jäänud (uutõugu mõisad, alevid ja teised riiklikud maatükid, mis asutustele, organisatsioonidele ja ettevõtetele tarvitada antud) määratakse ära eralistes määrustes.

4) Kui külafohukonnas maa täielikult ümberjaotatud saab, on majapidamistel, kui ka üksikutele perekondadele täielikult õigus väljaastuda ilma fohukonna nõusolekuta ja nõuda maa väljajaotust üksikutesse kohtadesse niisugusel arvul, palju neil jagamise juures õigus saada, arvestades maa väärtust. Väljajaotatud maatükkidel võib olla ka teistsugused maatarvituse viisid, kui see fohukonnas olemas.

5) Neil juhtumistel, kui fohukonnas maa ühetaoliselt ära jaotatud ei saa, on võimaldatud fohukonnast ühes maaga väljaastuda ilma viimase lubatu, kui seda kõige

wähem $\frac{1}{5}$ kogukonnas elawatest majapidamistest nõuawad, j. o. mitte vähem kui 50 maatarwitajat, kui kogukonnas mitte alla 250 maatarwitaja. Kasutamata ja looduslikult eraldatud maatükkide pääle asumine on igal ajal lubatud ilma kogukonna nõnsolekuta, kui see aga üldist maa ümberjaotust ei nõua.

6) Iga wäljaastumise juures määrab kogukond jagamise järele maa põhiüksuse ära, j. o. hingede, töõjõuliste jne. järele, (üldine maa suurus kogukonnast wäljaastujatele arwatakse wäljajagamises ettetähendatud põhiüksuste järele.

M ä r k u s: Talumaade ja hoonete tarwitamine sünnib eriliste määruste järele.

7) Maa wäljajaotusel tuleb silmas pidada mõlemate poolte huwisid, nende kes jääwad kogukonda kui ka nende, kes kogukonnast ühes maaga wäljaastawad, ära kaotades maa ribastamist, maakiilustust, kaugemaalsust, õigluset püües, teede ja wee puudust, arwesse wõttes kõiki maakorralduste kuuluwaid tingimusi, mis erimäärustes ette nähtud. Kõik küsimused, mis puudutawad kogukonnast wäljaastumist, otsustatakse käsitawas määruses § 11 järele.

8) Pääle kogukonna üleminekut ühe maatarwitamise wiisi juurest teisele, ühes maatükkide wäljaeraldamisega, on edaspidised wäljaastumised, mis uut, enne tähtajalist maa ümberjagamist nõuawad, ainult siis lubatud, kui kogukond sellega nõus on, kusjuures tuleb aga neid tingimusi täita, mis R. R. N. defreebis maa ümberjaotuse kohta 30. aprillist 1920. a. arwaldatud (sääduste kogu 1920. a. nr. 35, § 170).

9) Rubermangu täidesaatevatel komiteedel on õigus kuber. maaosakondade ettepanekutel ja põllutöö rahvatömisfariaadi kinnituseel wäljaanda sundislikke määrusi maa jagamise üksuste kohta, kubermangus wõi üksikutes rajoonides, wies neid kokkukõlla kohaliste olude ja majanduslikkude süsteemidega. Enne nende määruste wäljaandmist jään jagamise üksuste suuruste ära määramise õiguseid kohaliku kogukonna täieõiguslikkude liigete enamuse otsustada. Neil juhtumistel, kui kuber. täidesaatew komitee oma määruse pääle jaotust wälja annab, ei kohusta see määrus kogukonda ennetähtajalist maaajaotust seisma panema.

Märkus: Otsused, mis selle punkti järele wastuwõetakse autonoomiliste wabariikide maatommissariatide ja oblastide maaosakondade poolt, wiidakse esialgselt kokkukõllasse föderatsiooni rahwamaatommissariaadiga.

10) R. R. R. 27. mai, 1920. a. dekreebi (jääduste kogu 1920. a. nr. 53 § 226) põhjal ei ole lubatav toimetada ümberpaigutamist ja wäljaeralduist nendest maadest, mis kogukonnale ei allu ja eeskujuliste parandatud majanduste päralt.

11) Jga maatarwituse süsteemi muutmine, mis selle määruse korras ette wõetakse ja kogukonnast wäljaastumine ning üldise maa ümberjagamise läbiwiimine sünnib järgmises korras:

a) Kõik küsimused harutatakse esialgselt kogukonna üldisel koosolekul läbi;

b) Kui waielused ja kaebused puunduwad, wiidakse kogukonna otsused pääle maaosakonnas registreerimist ellu;

maafakond on kohustatud niisuguseid küsimusi kuu aja jooksul läbi vaatama, alates nõudmise sisseandmise päevast;

c) Juhtumistel, kui maaküsimuses waelused wõi rahulolematused tekkivad, on rahulolematadel õigus kaebust tõsta kogukonna otsuste üle, maa tarvitamise puutuwate küsimuste lahendamise korras ja ainult pääle lõpulise järelewaatuse ning asja otsustamise, registreeritakse otsus kreisi maafakonna poolt ära;

d) Juhtumistel, mis § 5 ettenähtud, waadatakse kogukonnast väljaeraldamine niisamuti järele ja wiidakse ellu, nagu see punkt „b“ ja „c“ äratähenstatud. On aga kogukond nõus, siis sünnib see ainult liht registreerimise näol, ei ole aga kogukond nõus, siis — maaküsimuste lahenduste määrustes ettenähtud korras.

II. o s a.

Maatarwituse õigused.

12) Ühtki maatarwitajat ei wõi maalt muidu kõrvaldada kui ainult säaduses ettenähtud juhtumistel. Kõik tarvitajate käes olevate maatükkide piiride ja kohtade muutmine võib sündida ainult maapidamise süsteemi muutmisel, maa ümberjagamisel neis kogukondades, kus käsil kogukondlik maaharimine.

13) Õigused mis tõelistel alustel maatarwitajatele antud, wõiwad muudetud saada:

a) kui kõik täieõiguslised perekonna liikmed wabatahtlikult maatarwitusest lahti ütlevad;

b) kui perekond täieliselt lõpetab oma iseseisva maapidamise.

c) kui majandus täieliselt väljasureb;

d) lõpuliselt teisele kohale ülemineku ja endisel kohal majapidamise lõpetuse puhul;

e) kohtu otsusel kuritegude pärast, mis saaduses selle kohta ettenähtud;

f) ja kui maa ettenähtud korras riigi ehk ühiskondlikkude asutuste tarvitamisele läheb, (s. o. raudteede, teede, ehitamiseks jne.).

14) Suhtumistel, kui ühiskondlikud liikmed majapidamisest mobilisatsiooni puhul punasesse sõjaväkke ehk ühiskondlikkudesse või nõutavatesse asutustesse valimise teel tegemusse astuvad, jääb selle liikme pärast olev maatükk kuni teenistuse lõpuni majapidamisesse endiselt tarvitada; läheb keegi perekonna liikmetest oma riikliku tööjõu abil kõrvalisse teenistusse, jääb tema pärast olev maatükk majandusse kahe külmri ringkäigu jooksul tarvitamiseks edasi, algates sellest ajast peale, kus äramineja perekonnast lahkus. Tema taasi tuleku puhul peale tähtendatud aja antakse temale maa pärast uuesti maad, kui niisugune tagavara olemas. Maa tagavara pundusel aga esimesel võimalusel kogutonna liigetega ühesugusel õigusel järgmisel maa jaotuse puhul.

15) Kui maatarvitajate käest riikliku ehk ühiskondliku asutuste tarvitamiseks (punkt 13) ära võetakse, antakse neile maad teistes kohtades ja maksetakse kahju välja üldistel alustel, s. o. maa paranduse eest.

16) Kui maatarvitaja maa ilma mõjuva põhjuseta oma majanduses kasutamata jätab ehk rendile annab, s. o.

aabust ritub (III osa), siis võib teda ajutiselt selle maastüki kasutamiseks üheks aastaks kõrvaldada, maa asjade lahendamise asjus ettenähtud korras.

17) Maa tarvituse lõpetamisel läheb wabaks saanud maastüki kohaliku maa tagavarasse üle ja määratakse esimeses järjekorras selle kogukonua tarvitada, kus maa tarvitamisedigused kaotanud majandus asus.

18) Ostmine, müümine, edasimüümine, kinkimine ja maa pantimine on keelatud, kõik tehtud lepingud selles suhtes loetakse tühjaks, isikud, kes selles süüdi, jäetakse päale kaelaõhtulise karistuse weel sellest maast ilma, mis neil tarvitada oli.

III. o s a .

Maa rentimise kohta.

19) Ajutiselt tööjõudu kaotanud majapidamist s. o. siühiliste ja muude õnnetuste tagajärjel (tulekahju, wiljakalbus, loomade wäljasuremised jne. (või tööjõu puudusel, s. o. (surma puhul, mobilisatsiooni, muule alale tööle minemise ja walmimise teel nõukoguliste asutustesse teenistusse minemise), lubatakse maad anda rendile, kas üks osa ehk kõik maa, kas raha, produktide või mõne teistsuguse tasu eest, tähelepannes allpool järgnewates punktides ettenähtuid tingimusi.

20) Rendile anda lubatakse weel rohkema aja päale, kui seda renditud maastüki üheks külviaja ringkäiguks tarwis läheb, õieti korraldatud külviaja ringkäigu puudusel mitte rohkem kui kolmeks aastaks.

21) Iseäralistel juhtumistel võib wallandufogu rendi aega pikenbada, kuid mitte rohkem kui kahetordfelt külwi-
aja ringkäigu järele, s. o. mitte rohkem kui 6 aastat, aga
kui wäljarentija selle aja lõpul ei suuda iseseiswalt oma
majandust korralbada, siis läheb maa rendiaja lõpul kohalise
maa tagawarasse üle, kust maatükk edasi antakse selles kogu-
konnas elawatele maad tarwitajatele liikmele.

22) Rendile andmine (punkt 19) on lubatav ainult
töelisel alusel: mitte keegi ei või ühegi rendilepingu põhjal
oma tarwituseks rohkem saada kui ta suudab oma maatüki
korral omal jõul ära harida.

23) Rendileping astub jõusse kohe päale selle, kui
ta wallandufogus registreeritud. Antakse aga rendile wä-
hem kui $\frac{1}{4}$ kõigest maast, siis võib see kinnitatud saada
külandufogu poolt.

24) Rendile andmise lepingud võivad olla kirjalised
ja suusõnalised. Suusõnaline leping peab walla eht küla
täidesaatwa komitee poolt wolitatud liikme juuresolekul sün-
dima, (punkt 23), mis päale lepingu tegemist sisse kantakse
iseäralisesse lepinguraamatusse.

25) Rendile andmine ei ole siis lubatav, kui wälja-
rentija majandus oma iseseiswa majapidamise lõpetab, kas
lõpuliselt teise kohta elama mineku tõttu, või teisele tööalale
mineku puhul.

26) Rendilepingu põhjal peab rentija oma majandust
renditud maal sama hästi ja kindlasti korraldama, kui täie-
line peremees ja ei tohi mingil tingimusel maad teistele
edasi anda. Selle juures maksab rentija wäljarentija päale

längewatest maffudeft ja kohustustest rendiaja wältel kõik maffud, mis rentija käesolewa maatüki pääle määratud.

27) Rendilepingut võib kohe enne tähtaega lõpetatufks lugeda, kui rentija neid kohustufi ja nõudmifi, mis 26-punktis ette nähtud, ritub. Rendilepingut ja kõik fiit järgnewad waranduslitud ja muud waielused, võib tühjaks tunnistada, kui feda wäljarentija ja ka rentija wahel ära otfustataffe maa küfimufte lahendamife otfufte ette nähtud punktide põhjal.

28) Pääle rendiaja lõppu antaffe maatükk jälle wäljarentijale tagafi ühes kõige nende paranduftega, mis rentija maa parandufes korraldanud ja mida pole võimalik maast eraldada. Et maatükk felle läbi ei kannataks, lifatagu lepingutegijate kofkuleppel lepingule juure kõik wafatufitufed lõpuarwed ja felle juures ka rentija poolt tehtud tarwitamata parandufed.

IV. o f a.

Albi mõttes palgaliste tööjõu tarwitamine põllumajandufes.

29) Albi mõttes palgalife tööjõu tarwitamine tõelistel alufstel on põllumajandufes lubataw ainult neil juhtumifstel, kui majapidamine oma tööjõu ja inventaari puudufe tõttu ei suuda täita õigel ajal neid töid, mis põllupidamine nõuab. Palgatud tööjõu tarwitamine on ka weel fiis lubataw, kui majapidamifes kõik tööjõulifed perekonna liikmed ühel määral palgatud tööjõuga oma majapidamifes töötawad.

30) Pofhtades, kus wäikemaapidamine olemas, on palgatud tööjõu tarwitamine üfifikutel ajajärfudel ajutifelt nõr-

gendatud majapidamistes täiel määral lubatud, (neil, kellele on lubatud maad rendile anda), s. o. selleks ajaks kui majapidamine oma tööjuga walmis ei saa (näituseks: niidu ajajärgul, wilja lõkkupanekul jne.). Kohtades, kus suurmaapidamine ja majanduste tekkimisel uutes kohtades, mis ümberpaigutuse eht elamaasumise tõttu sünnib, on palgatud tööjõu tarvitamine ainult neis piirides lubatud, kuiwõrd seda uduab põllumajanduse all olewa maa täieline rutuline harimine.

31) Palgatud tööjõudu tarvitatakse neil tingimustel, et igal juhtumisel oleks silmas peetud töönorm ja kaitseäädus.

V. a f a.

Eeliku maatarwituse ja maakorralduse kindlustuse kohta.

32) Et kiireks korras luua kindlat ja hästi korraldatud maatarvitamist, on selle sääduse väljaandmise päewast pääle, kõik maa kohtadel kindlustatud waldade, külade ja teiste põllumajandusliikude ühenduste alaliseks tarwituseks ne. mis faktiliselt juba nende tarvitada oli ja mis sääduslikult ja maa osakondade eht kongresside otsuste põhjal lubatud, (walla, kreisi ja kubermangu kongressidel) ja mis jaotuse alla käib.

M ä r k u s: Juhtumistel, kui puudub võimalus punktipeälsest maapiiristid ja suurust faktiliselt teada saada, läheb waieluseall olem osa jaotamisele maatüsimuse lahenduste otsustes ettenähtud järjekorras nende külade ja teiste põllumajandusliikude ühenduste wahel, mis wastawad hingede maatarwituse täitmisele eht nõudmistele.

33) Sama eesmärgi kättesaamiseks lõpetatakse tulewikus maa ühemääraline tasandamine waldade ja külade wahel funduslikus järjekorras ja edaspidine maakorraldus wiiake läbi nii, et luua elanikkudele soodsamaid maatarwituse tingimusi, s. o. kõrwaldades maa ribastamist, kauge- maalsust jne.

M ä r k u s: Maakorralduse tööd, mis selle sääduse wäljaandmise ajani kawanditena maa osakondades on kiinitatud või kiinitamisel, lõpetatakse ära enne maksimate sääduste põhjal.

34) Sunduslikud maakorralduste tööd wiiake maaosakonna ettevõttel ainult järgmistel juhtumustel läbi:

a) maa tagawara tekkimisel ümberasutamise ja laialisendamise otstarbeks wabadest ja ülejäänud maadest;

b) ning suurel määral olevate wallawaheliste ja külawaheliste põlluribade kõrwaldamiseks, mis tuleb kohe ära kaotada, kui see on ettenähtud maaosakondade poolt majanduslikkude tarwiduste seisukohalt. Rõigis teistes juhtumustes peab maakorralduse töösid kohaliste elanikkude huwide ja nende majanduste arwel täidetama, mille järele üldine ja funduslik maakorraldus täiesti lõpetatakse.

35) Meis raioonides, kus maatarwituse wahetorrad külade ja teiste põllumajanduslikkude ühenduste wahel segased, wiiake maaosakondade poolt riiklikus järjekorras maatarwituse ülestirjutus läbi, s. o. maa registratsioon, mis iseäralistes reeglites maatarwituse kohta ettenähtud, ülesäädes maa suuruse piirid ja wälja andes elanikkudele selleks wastawad dokumendid.

VI. oja.

Lõppmäärus.

36) Põllutöö rahwakommissaariaadile antakse õigus maaosakondadele väljaanda vastavaid instrukttsioone ja käskte sellele sääduse täitmiseks ja elustamiseks.

37) See säädus on makses W. S. J. N. W. pinnal ja ka iseseiswates, lepingute põhjal asuwates ja sõbralikkudes riikides. Muutused, mis iseäraliste kohaliste tingimuste tõttu ilmfiis tulewad, kõrwaldatakse Resktiädesaatwa komitee juures asuwa Föderatsiooni Komitee otsuste põhjal ülesäetud õiguste järjekorras.

Eesti Kirjastuse Ühisus

foowitab 1922. a. ilmunud uuemat kirjandust:

Rõukogu-Wenemaa ja Eesti Wabariik.

Kuidas mõetakse tootlusmaksu.

H. Klaas, Minewikust.

A. Bloß, Raksteist.

* * * Altai muinasjutud.

J. Stepanow, Uu arenemise lühike ülevaade.

G. Engel, Tormikell.

K. Dixi ja Sooserwa Kaarel, Paradiis (piltideg
pillelehti).

Kooliraamatuid:

Kl. Wallner, Abits.

Ur. Wallner, Aritmeetika.

M. Potrowski, Wenemaa ajalugu I.

" " " II.

* * * Õigekirjutuse sõnaraamat.

P. Sepp, Wenesele õigekirjutuse uued reeglid ja
lused.

Ladus on alati saadaval Gestimaal ilmunud
kirjandus.
